

Achtergrond.

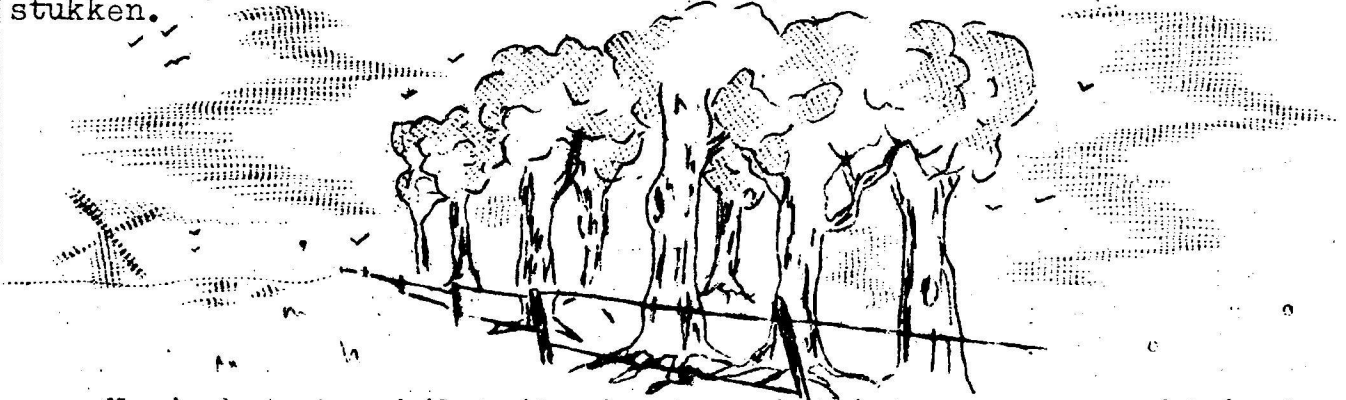
De eerste vraag, die gesteld dient te worden, is waarom willen we inventarisatie uitvoeren. Eigenlijk mag er niet eens sprake zijn van het stellen van een vraag. Je wilt gewoon iets weten, en je denkt er over na hoe je daar achter kunt komen, en dan kom je op het idee, dat het houden van een inventarisatie gegevens zou kunnen opleveren, die je verder kunnen helpen. Het is nu ook begrijpelijk, dat het probleem bepaalt welke methode gaat volgen.

Welke zijn de achtergronden in de praktijk, als er wordt overgegaan tot het uitvoeren van de één of andere soort inventarisatie, d.w.z. een techniek, waarbij het doel is iets te weten te komen over de samenstelling en/of de hoeveelheden van een vogelbevolking van een bepaald gebied?

Ik dacht, dat we deze problematiek zouden kunnen splitsen in twee categorieën: een eerste voortkomend uit een soort wetenschappelijke nieuwsgierigheid en een tweede, die we meer "toegepast" zouden kunnen noemen.

Een voorbeeld van het eerste geval: we willen graag weten welke vogelbevolking thuis hoort in een bepaald terreintype. Een heel basale vraagstelling dus. Ons probleem begint dan bij de keuze van het terrein type of, zo we meer terreintypen willen beschrijven, bij de afgrenzing van de verschillende typen.

Als we bijv. willen weten wat het verschil is in vogelbevolking van een wei en een bos, gaan we op zoek naar een tweetal terreinen, die genoemde milieus vertegenwoordigen en nemen dan liefst twee even grote stukken.

Nu is het verschil weiland - bos niet iets waar we veel nieuwe kennis mee bijdragen; we zoeken dus liever naar iets gedetailleerder bijv. de verschillen tussen beukenbos en eikenbos, of een vergelijking van verschillende ontwikkelingsstadia van één type bos, hetgeen we voor één gebied in de tijd kunnen doen, maar soms ook in één jaar in verschillende oude stukken. Weer iets anders is het verschil tussen een bos met natuurlijke ondergroei, en een zelfde type bos waaruit alle ondergroei verwijderd is, om zodoende iets aan de weet te komen over het belang van die ondergroei.

Zo kunnen we eindeloos veel dingen bedenken, die allen even leuk en meer of minder nuttig zijn. Maar bij dit alles moeten we dan toch niet vergeten, dat we niet veel meer doen dan het maken van een goede beschrijving en dat we pas dan de zaak "wetenschappelijk" benaderen. Als we ons gaan afvragen waarom het ene milieu-type rijker is dan het andere wat betreft bepaalde soorten, terwijl het voor een paar andere soorten misschien net andersom is. Het voorbeeld van die vergelijking van twee dezelfde typen bos, maar de één zonder ondergroei (welke daar kunstmatig was verwijderd), is al een stap in die richting.

Eigenlijk is dit zelfs een soort experiment; maar ook goed waarnemen en interpreteren van het gedrag van de vogels zelf kan tot juiste conclusies leiden.

Er wordt vaak beweerd, dat dit geen werk meer is voor hobbyisten. Ik ben het daarmee niet helemaal eens. In het verleden hebben vaak amateurs baanbrekend werk verricht. Wel is het zo, dat het langzamerhand steeds moeilijker wordt om aan datgene, dat "we" al weten, iets toe te voegen. Je moet steeds meer specialist zijn om iets nieuws bij te dragen. Maar waarom moet het eigenlijk iets nieuws zijn? Als het voor ons zelf iets nieuws is, hebben we ook iets bereikt, n.l. verrijking van onze kennis, en op een manier, veel mooier dan welk boek dan ook ooit het zou kunnen.

Een tweede argument om een terrein te inventariseren is praktische toepassing van de verkregen gegevens, bijv. om terrein beschermd te krijgen, of om te komen tot een beter beheer. Vooral voor amateurs ligt hier erg bevredigend werk. Bij de planning en de verwerking van de resultaten hebben we natuurlijk wel kennis - verworven op de eerste manier - nodig, maar die behoeven we niet zelf te vinden. Bovendien gaan we in de meeste gevallen op de adviezen en wensen van allerlei instanties af.

Er wordt nog wel eens een derde argument aangevoerd, om een inventarisatie (als vogelwerkgroep) te beginnen, n.l. om de minder ervaren leden de kunst van het inventariseren bij te brengen. Ik ~~daakt~~, dat dit argument alleen maar gebruikt mag worden in combinatie met één van de twee bovengenoemden.

L.S. Buurma